

Pomlad prihaja!

Spisal Ivo Trošt.

Staričevega Franceta in moja rojstna vas stoji ob solnčnem pobočju nevisoke gore, ki izteza svoje znožje daleč tja dolí v vinorodno dolino, jeseni polno mastnega grozdja in najslajšega sadja, pozimi večinoma brez snega, a spomladi dehtečo v najrazličnejšem ranem cvetju. A najina rojstna vas, dasi gori višje v rebri, ni brez sladkega grozdja, sočnih hrušek in jabolk, ne brez višnjevosivih, znotraj žarečerumenih češpelj, kostanjev in orehov in še drugega sadja. Midva s Francetom v tistih srečnih mladih letih sva to vedela najbolje; saj nisva poznala mejnikov med Staričevim in našim zemljiščem, ne med njihovim in našim sadjem; ločila nisva niti tega, čigavo kosilo je bolj ali manj slano.

Blizu enakih let sva že s prvim krilom in v prvih hlačah preživljala skupno največ dobre čase srečne mladosti. Hkrati sva začela hoditi v domačo šolo s skupno željo, da bi bila skoro velika, ko tega ne bo več treba.

V neizbrisnem spominu je nama ostala zlasti poslednja zima in poslednja pomlad, ki sva jo preživela s to željo v srcih v onem kotičku slovenske zemlje ob solčnem pobočju nad prijazno dolino, nazivano zaradi dobrote in rodovitnosti med domačim ljudstvom sploh »deželo«, a med tujci »lepoto sveta«.

»Pomlad prihaja!« so dejali naš oče neko nedeljo popoldne kmalu po Svečnici, ko smo se zložno grelí za obširno domačo pečjo. Zunaj so visele od streh dolge bele sveče, od Staričeve slamnate strehe pa lepo rjavkaste in rdečkaste kakor kapniki v postojnski jami. Časih se je odtrgala od strešnega kapa cela vrsta in telebnila na zmrzlo zemljo, pa se je ob kapu zopet nabiralo drugo okrasje.

Nihče ni verjel, da to pomeni prihod nove pomladi.

Naslednji dan po šoli sva pošteno prijokala domov, ker nama ni bilo mogoče uspešno braniti se odraslejšim kepačem. Seveda odrasli, odrasli . . . Zato pa vendar nisva zaostala, celo med prvimi sva bila zopet na vasi z mogočnima zagozdama kruha v rokah. Solnce nas je prijazno gledalo z vedrega neba, in sneg se je bliščal, da bi človek kar oslepel. Izmed žive otroške kope se je pa kmalu dvignil velikan — sneženi mož s staro pipo v ustih, s starim slamnikom na glavi in z debelo gorjačo v nerodni pesti. Pa možko se je držal, možko kakor ptičji strah v žitu. Dasi junak, vendar ni

bil kos toliki vojski, ko so začele leteti vanj snežene krogle. V bojni zmešnavi je velikanu najprej sfrčala izpod nosa pipa, potem mu je kepa odbila slamnik, nekdo gorjačo, nekdo celo glavo, potem roke; slednjič se je starec zgrudil na kup snega, odkoder je bil vzet . . . Seveda, zmagovalcem ne smemo zameriti, ako je priletela kepa tudi preko sneženega Goljata nasprot-nemu sobojevniku v glavo. In zadeti vojak je izkusil slučajno zlo vrniti v dvojni in trojni meri. Kdor se je veter, žanje vihar. Preko poteptanega trupla snežakovega se je začel pravcati boj med prejšnjimi sobojevniki, boj trajajoč, da so samo močnejši ostali na bojišču; a še te so slednjič zapodili odrasli vaščani, češ: čemu tolik vrišč? — Med prvimi sva jo odkurila s Francetom na naše varno dvorišče, kjer sva potem premetavala sneg, zidala — kakor Eskimovci in Hotentoti — snežene hiše in cerkve ter jih zopet podirala, metaje nerabno zidovje pod strešni kap, kjer se je kmalu stopilo v padajoči kapnici. France je opazil, da nama pokajo pod nogama celo trdo uhojena, zmrzla tla. Prijela sva lopati in z združeno močjo dvignila izpod nog debelo ledeno ploščo ter jo postavila k zidu pod kap, za njo še drugo in tretjo.

»Tla, tla! Tla, kopna tla!« zakliče tovariš. »Glej, tukaj nisem več na zmrzlem, tu so tla; tu-le ne bo več zeblo v noge!«

In ponosno sva se dvignila na prste na kopni zemlji.

Še pred mrakom sva šla vsak na svoj dom in pri gorki peči mislila, da najbrž pride nova pomlad, ker sva midva odkrila kopna tla na našem dvorišču.

A kakšne so bile najine oči, ko sva drugo jutro stopila na dvorišče in videla zopet zmrzla tla, stopala na včerajšnje, sedaj trde kepe in oledenele ostanke sneženega moža! Ta pogled je nama popolnoma izpihal nado na bližajočo se pomlad, in sitni mraz je poiskal najine noge v črevljih in stisnjene pesti v žepih. Seveda se je ta nada zopet dvignila pred poldnem, kakor se je dvigalo toplo solnce; solncu se je umikal tudi mraz. Solnce je v nekoliko dneh privabilo iz doline v našo vas starega berača Jerovca, ki pa to pot ni beračil, marveč prodajal semena za razno zelenjavo. Le zaradi stare navade in pa če ni mogel v vsaki hiši vsaj nekaj prodati, je poprosil božjega daru. Vendar se je marsikdo čudil: »Jerovec, kam pa s semenom v snegu?«

Za Jerovcem nas je iz doline kmalu potem obiskal znani godec Semič, ki mu je baje škarjica zlezla v uho, da ni več slišal. Lepo je godel in lepo je pel, a še rajši vzel obilen božji dar.

Kmalu potem so naši šolski tovariši, prihajajoči iz niže stoječih vasi v našo šolo, donesli s seboj cvetočih drenovih vejic. »Hentaj!« sva ugenila s Francetom, »tam doli že prihaja pomlad . . .« Ali od nas se je sneg premaknil — kolikor sv. Gregorij iz štiridesetdnevnega posta — dasi se je milo, milo jokal vsako popoldne.

»Tiho, tiho, otroci!« je dejala Staričeva mati, »pred Veliko nočjo se že umakne sneg. Boste videli!«

Res se je kmalu vreme zjužilo, in z vremenom se je zjužil sneg. Noč in dan se je umikal. Prišla je na pomoč tudi njegova smrtna sovražnica --

megla, da je bežal nalik živi sramoti. Neki večer v megli pa so odmevali nad nami neznani glasovi. Moške so ugibali: »Gosi so!« Mladeniči pa: »Divje race so!« Starčki so trdili: »Nič! Žrjavi morajo biti!« Nihče ni videl selilk,

Prve cvetice.

Iz kraja daljnega obhajat
Veliko noč domov sem šel,
ob poti v rojstveno vasico
cvetič natrgal ter jim del:

»Pomladi hčerke s tal domačih,
življenje trajno dal vam bom,
da vedno boste mi cvetele
ter me spominjale na dom!«

In glejte, ljubi bralci »Zvončka«,
te cvetke tudi vam sedaj
cvetó tu v listu, slika zgoraj
pa kaže vam njih rodni kraj!

Fr. Rojtec.

a mladeniči so se pridružili starčkom, in vsi skupaj niso odnehali trditi:
»Žrjavi so, ki se vračajo zopet na sever, sluteč bližnjo pomlad.« To je držalo.

Ko se je nebo zopet zjasnilo, so nas že gledale s sosednjih hribov kar cele krpé tal brez snega, in pod nami brezsnježna dolina, imenovana »dežela«,

je dobivala živo zelene lise, obrobljene z belim in rdečkastobelim cvetjem mandeljnov, marelic in črešenj. Součenke so prinesle v šolo šopke trobentic in zvončkov.

Skozi našo vas se vijoči potok je narastel, moji in Francetovi mlini na njega desnem in levem bregu so se vrteli tako vztrajno, da je nama prilezla voda v črevlje, in še so se vrteli . . . Topli južni vetrovi so privedli s seboj lastovke; sosedov Jožek pa, ki je že lansko zimo nosil raztrgano kapo, je neko popoldne, trdeč, da je že videl metulja — pokrtil slamnik.

Tedaj smo vsi čutili, da se pripravlja važna izprememba v prirodi: znano nam je bilo za trdno, da prihaja pomlad.

A kdo je utegnil pozdraviti ljubo znanko? Veliki teden se je približal, in Veliki teden daje otrokom drugačna in važnejša opravila nego pozdrav pomladi. Saj smo z Veliko nočjo zabili zimske težave.

Pa da morata priti v deželo obenem pomlad in Velika noč!

*

S poslavljaljočimi se velikonočnimi prazniki in sladkimi poticami, s pisanimi pirhi se je večinoma in molče poslovil tudi sneg. »Otroci! Pomlad prihaja!« je ponovil naš oče. »Danes bomo orali, jutri bomo kopali in sejali!«

Sedaj ni dvomil nihče več, da je že prispela k nam pomlad »iz dežele«. Treba bo delati vsem odraslim ljudem — a mi, mi drobljanci pa v šolo, samo v šolo in iz šole . . .

Toda s Francetom se navzlic temu nisva videla več tako često. Govorili so nama, da nisva več tako majhna, in morala sva vsak za svojimi roditelji sleherni prosti hipec na delo. Jeseni so mene poslali k stricu v Trst, France je ostal doma, ostal sam, kakor mi je zatrjeval že večkrat. Sam sem bil — brez njega — tudi jaz. Minevala je nama sicer pomlad za pomladjo, bežala zima za zimo, leto za letom . . . vse se je vračalo, vse obnavljalo, le takšna pomlad, kakor je bila zadnja, ki sva jo skupno pričakovala in dočakala, se ni vrnila več!

Spomladi.

*Popilo je solnčece beli sneg,
začel zeleneti je dol in breg,
zaveli so gorki vetrički
in z juga vrnili se ptički.*

*Iz zemlje pa cvetke priklile so
in glasno okrog naznanile so,
da prišla v deželo je Vesna,
da soba nam zdaj bo pretesna.*

*A ptički in cvetke nas vabijo:
Pomlad je spet tukaj, porabi jo!
Le venkaj v cvetočo naravo —
srce razvedrit si in glavo!*

Narjan Pretko.